

EEN BETERE BIOTOOP BEGINT

BIJ JEZELF

Tekst en foto Jeroen Koorevaar

Jeroen Koorevaar is werkzaam bij Adviesbureau E.C.O. Logisch (www.eco-logisch.com). Voor inventarisatie en monitoren van (beschermde) flora/fauna en advies over toepassing van Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet bij projecten op gebied van ruimtelijke ontwikkeling.

Heeft u ook een eenvoudig uit te voeren maatregel om de biotoop te verbeteren? Mail uw tip naar redactie@jagersvereniging.nl o.v.v. biotooptip en wellicht wordt uw tip in een volgende editie vermeld. U ontvangt dan een zaadmengsel met inheemse soorten voor de aanleg van een stukje bloemrijk grasland of akkerrand.

Het agrarisch cultuurlandschap verliest door schaalvergroting steeds meer kleine elementen. Ruigten, struiken, heggen, wildakkers en faunaranden bieden dekking en voedsel voor het wild en vele andere diersoorten. In overleg met de grondgebruiker kan vaak met een kleine ingreep het landschap aantrekkelijker worden gemaakt voor de fauna. Ecoloog Jeroen Koorevaar geeft praktische tips.

Wat ga ik doen?

Bij vrijwel iedere boerderij stonden vroeger hoogstamfruitbomen. Soms in de vorm van een boomgaard, soms bestaande uit enkele bomen. Naast fruit voor eigen consumptie bieden fruitbomen een fraai element in het landschap wanneer zij in bloesem staan. Het snoeihout dat vrijkomt kan worden gebruikt in de rookoven. Zo combineert appel goed met gevogelte en pruim met kip en varken.

Voor welke soorten?

Hoogstamfruitbomen zijn in het voorjaar een bron van nectar voor bijen en andere insecten. Hierdoor zijn de bomen ook interessant voor zangvogels die insecten eten, zoals de bonte vliegenvanger. Later in het seizoen, wanneer het fruit rijpt, profiteren lijsters en andere vogels van de vruchten aan de boom en rosse woelmuizen en andere kleine zoogdieren van het gevallen fruit. Oudere hoogstamfruitbomen met holten bieden nestlocaties aan bijvoorbeeld de steenuil. Wanneer de bomen (nog) geen holten hebben, is het plaatsen van nestkasten een goed alternatief. Door verschillende soorten fruit te gebruiken met een ander moment van rijping, kan de periode dat dieren er gebruik van kunnen maken worden verlengd. Met een combinatie van kers, pruim, peer en appel kunnen van juni tot november de vruchten worden geplukt.

Waar?

Van oudsher worden hoogstamfruitbomen in de buurt van boerderijen geplant. Fruitbomen houden niet van natte voeten. Wanneer de bodem geschikt is of geschikt gemaakt, kunnen ze overal worden aangeplant. In hagen en houtwallen kunnen fruitbomen mooie aanvullingen zijn op voedsel die deze leveren voor onze fauna.

Wanneer?

Hoogstamfruitbomen kunnen, mits het niet vriest, in de periode van half oktober tot half april worden geplant. Op nattere gronden wordt februari/maart aanbevolen. Het is hierbij van belang dat de boom in rust is.

Hoe ga ik te werk?

Het planten van hoogstamfruitbomen vereist wat voorbereiding. Het plantgat moet circa 1m² groot zijn, met een

Fruitteelt

Door het fruit aan de bomen 'te delen' met bijvoorbeeld spreuwen en andere lijsterachtigen en deze hier niet te verjagen, kan de druk op commerciële boomgaarden in regio's waar veel schade aan de fruitteelt plaatsvindt mogelijk worden verlaagd. Zie het meer als een voedselakker dan als een mogelijkheid in de eigen fruitbehoefte te voorzien.

diepte van circa 75cm. Bij een harde bodem wordt aanbevolen het gat groter te maken en de grond goed los te maken voordat de kluit bedekt wordt. Dit komt de ontwikkeling van het wortelgestel ten goede. Plaats de bomen - als er meerdere bij elkaar worden geplaatst - op een onderlinge afstand van 10-12 meter. In het bijzonder appel kan een kroonbreedte hebben van 10 meter of meer. Bescherm de jonge boom met een paal tegen omwaaien. Verwijder deze paal na een jaar of drie, zodat de wortels zich genoeg kunnen ontwikkelen om de boom staande te houden bij harde wind. Wanneer er risico is op vraat door wild of vee, is het noodzakelijk de stam hiertegen te beschermen door het aanbrengen van een boomkorf van kippengaas. Zorg ervoor dat de vegetatie rondom de stam van de fruitboom kort gehouden wordt. Hierdoor kan de boom beter groeien. Bovendien biedt korte vegetatie betere jachtmogelijkheden voor de steenuil. Het snoeien van fruitbomen kan het beste worden uitgevoerd als de boom in rust is. Dit zijn doorgaans de wintermaanden. Hoe het snoeien uitgevoerd wordt, is afhankelijk van de keuzes die worden gemaakt. Mag de boom breed uitgroeien, dan hoeven de groeischeuten aan het einde van de takken niet overal ingesnoeid te worden. Is het wenselijk dat de boom wat smaller blijft, zal men dit wel moeten doen. •

Meer informatie over het aanplanten en onderhoud van hoogstamfruitbomen kunt u onder andere vinden op: www.fruitpluktuin.nl/fruit/Links/Hoogstamfruit/